

Kerkenvisie gemeente Noord-Beveland

**Bijeenkomst kerkeigenaren
Noord-Beveland
12-12-2022**

Welkomstwoord

Wethouder Adrie van der Maas

Beschermen
Benutten
Beleven

Agenda

Deel I

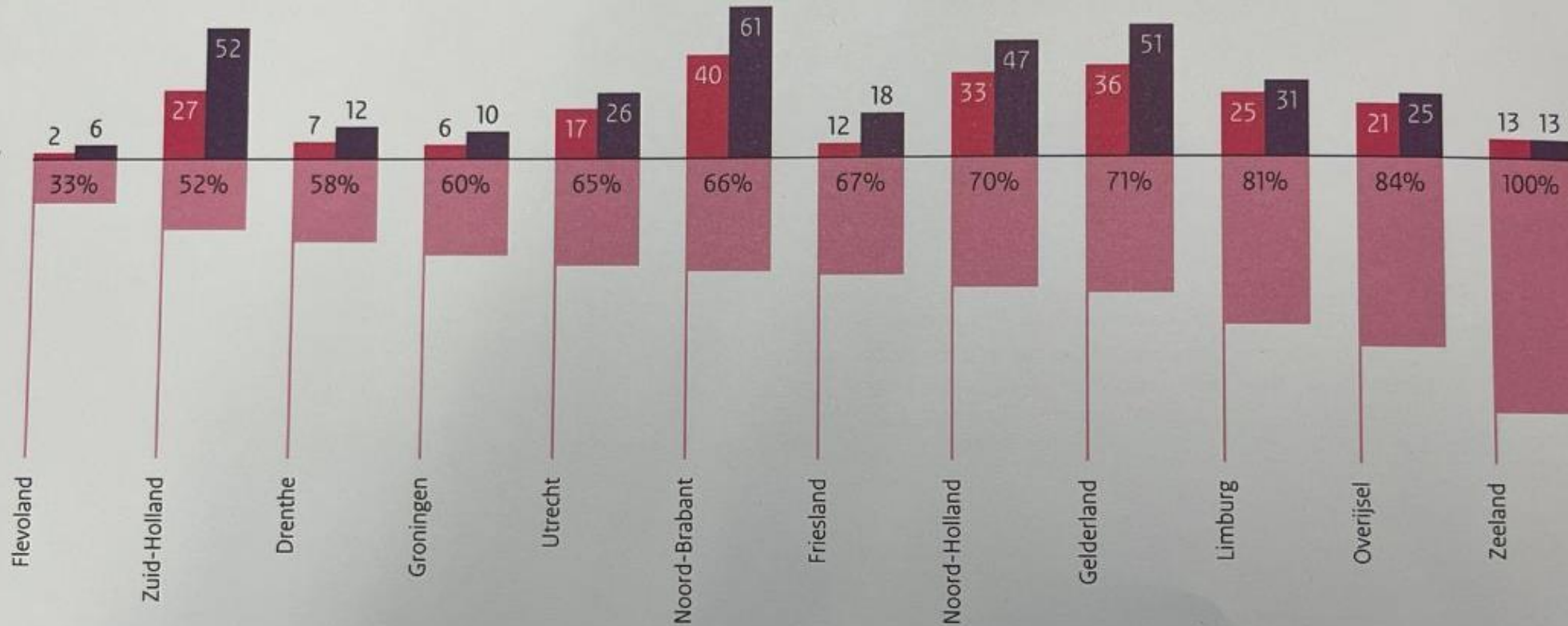
- Welkom, voorstelronde
- Samenvatting uitkomsten Kerkeninventarisatie
- Vragen

Deel II

- Het gesprek met eigenaren over kansen voor kerken in Noord-Beveland
- Vervolg & afsluiting

Waar en waarom een kerkenvisie?

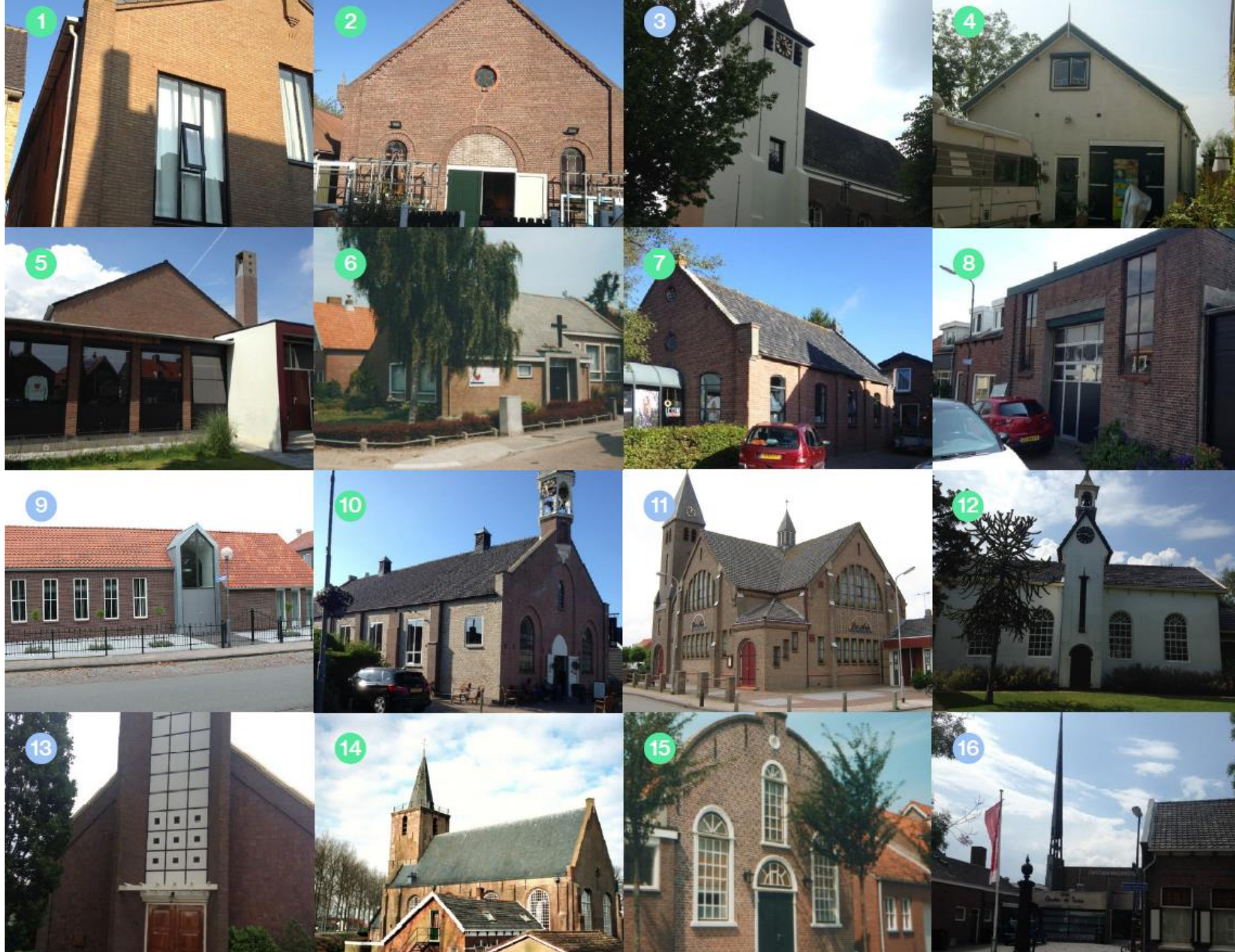
Deelnemende gemeenten per provincie

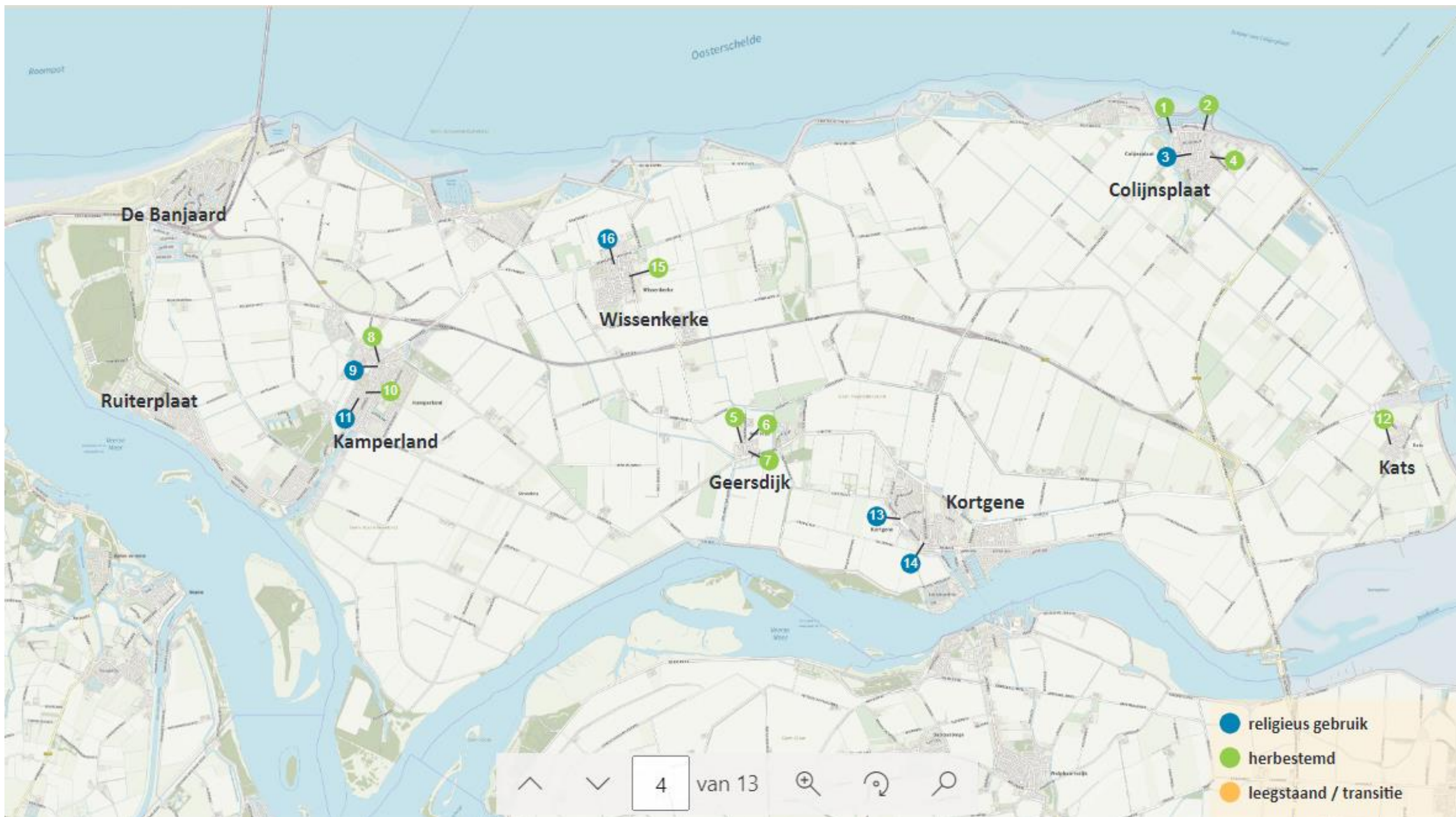

● Aantal deelnemende gemeenten
 ● Totaal aantal gemeenten
 ■ Percentueel

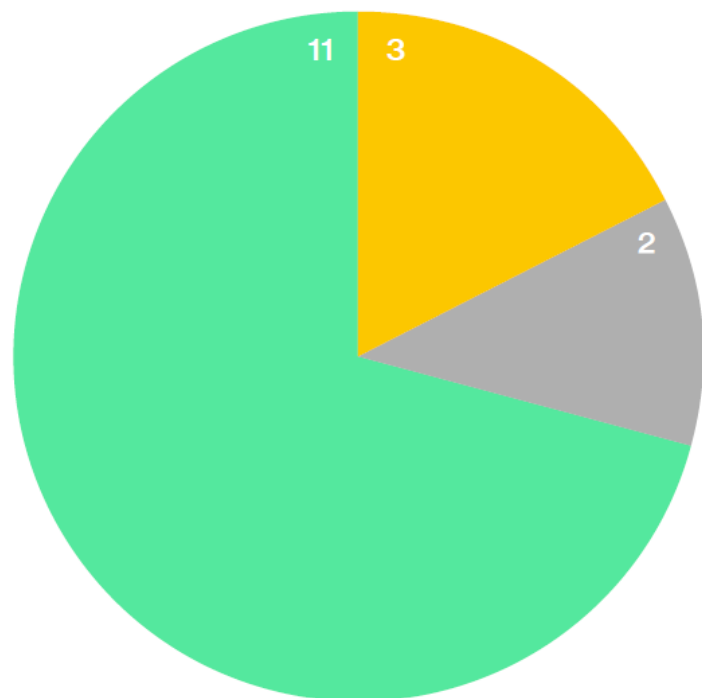
Kerken in de gemeente Noord-Beveland

Resultaten kerkeninventarisatie

Huidige functies van kerken

Denominaties

- Protestantse Kerk in Nederland (PKN)
- Bevindelijk gereformeerd
- Herbestemd

Colijnsplaat

v.m. Geref.kerk (woning)
 v.m. Geref.Gemeente (bedrijf/werkplaats)
 Dorpskerk (religieuze bestemming/nevengebruik)
 Oud-Geref.Gem. (woning)

Geersdijk

v.m. Geref.kerk (woning)
 v.m. Hervomde kerk (woning)
 v.m. Geref.kerk (bedrijf/opslagruimte)

Kamperland

Geref.Gemeente (religieuze bestemming)
 v.m. Oud-Ger. Gemeente (kapsalon)
 Dorpskerk (horeca/restaurant)
 De Ark (religieuze functie)

Kats

Katse kerk (multifunctioneel met religieuze functie)

Kortgene

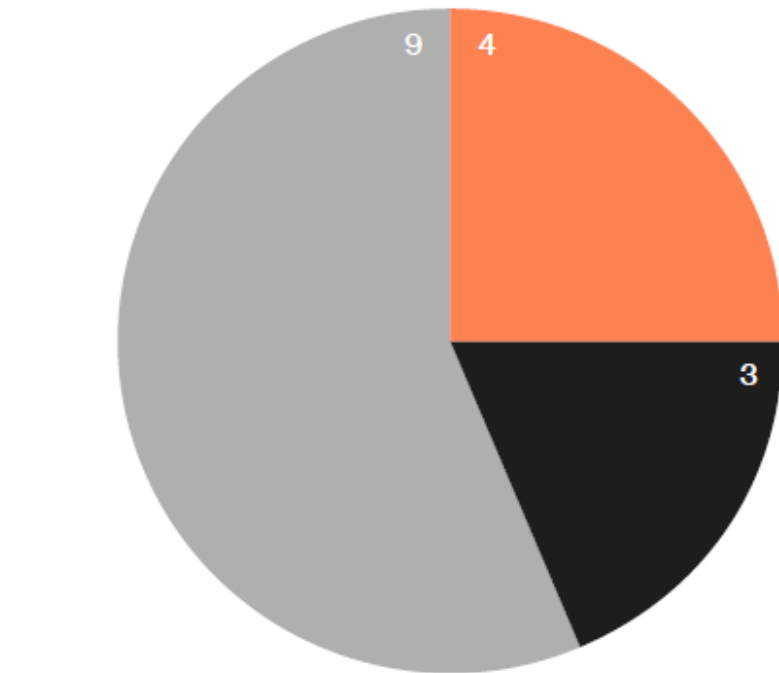
Geref. Gemeente (religieuze functie)
 Nicolaaskerk (multifunctioneel gebruik)

Wissenkerke

v.m. Geref.kerk (verenigingsgebouw)
 Opstandingskerk (religieuze functie)

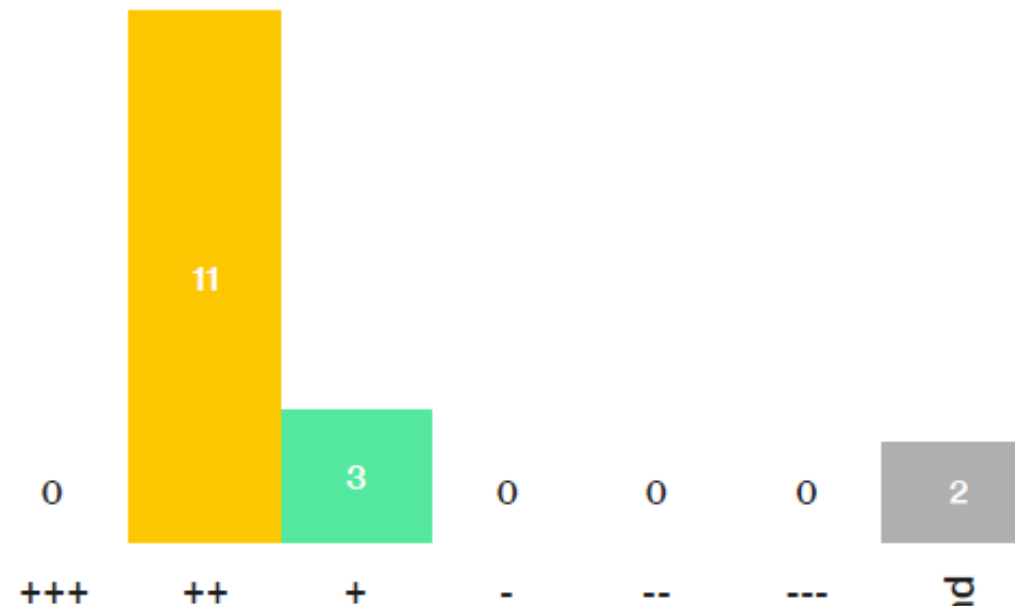

Monumentale status & staat van onderhoud

Monumentale status

- Rijksmonument
- Beeldbepalend ★
- Niet beschermd

Staat van onderhoud

Voorbeeld kerkenpaspoort

11

Kerkenpaspoort

- Geen monumenten status
- Christelijk gebruik
- Veel
- Religieus gebruik

- Perceelsgrens
- Kerk
- Pastorie
- Begraafplaats
- Overige bebouwing
- Ingang kerk/pastorie

Kerkenpaspoort

De Ark

Adres	Veerweg 100 Kamperland
Bouwjaar	1923
Architect	P.S. Dijkstra
Bouwstijl	expressionisme
Denominatie	Protestantse Kerk in Nederland (PKN)
Zitplaatsen	345
Gebruik	kerk

De Gereformeerde Kerk te Kamperland is gesticht op 14 juli 1866 onder de naam "Christelijke Afgescheiden Gereformeerde Gemeente" en was een afsplitsing van de Hervormde gemeente. In 1869 werd de Gereformeerde Kerk gebouwd aan de Veerweg te Kamperland. Vanwege plaatsgebrek en bouwvalligheid is dit kerkgebouw gesloopt in 1923 en op dezelfde plek werd een nieuwe kerk gebouwd naar een ontwerp van P.S. Dijkstra. Ook werd de oude consistorie vervangen door een nieuwe. Met 600 zitplaatsen werd de nieuwe kerk het grootste kerkgebouw van Kamperland.

Na de vorming van de federatieve Samen-op-Weg-gemeente in 1997 werd besloten tot verkoop van het kerkgebouw van de Hervormde Gemeente en de pastorie van de Gereformeerde Kerk en werd tevens

besloten het kerkgebouw van de Gereformeerde Kerk te renoveren. Deze renovatie omvatte het vervangen van de banken beneden door stoelen, het vernieuwen van de vloer (met vloerverwarming) en het aanbrengen van een verhoogd liturgisch centrum. Verder werd een ontmoetingsruimte aangebouwd met daarin alle aan de eisen des tijds voldoende voorzieningen (o.a. toegankelijkheid voor mindervaliden). Het kerkgebouw kreeg toen ook de naam "De Ark".

De relatief grote interbellumkerk van Dijkstra is een centraalbouw waarin invloeden van het traditionalisme te zien zijn, maar ook van het werk van Ed. Cuyper en de Amsterdamse school. Het gebouw heeft waarde als werk van de Vliissingse architect Dijkstra en als grote kerk in Noord-Beveland uit de eerste helft van de 20e eeuw.

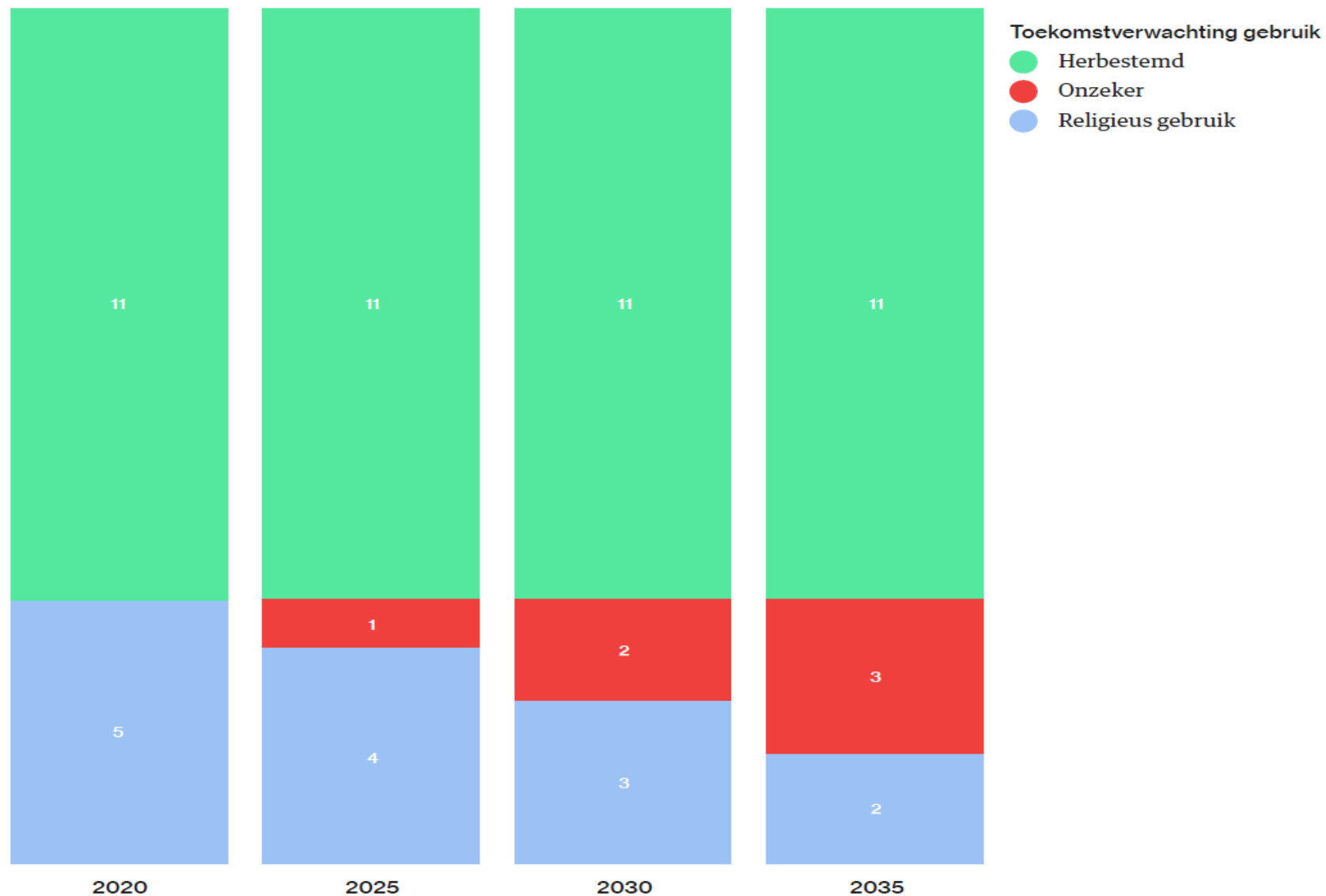

Waar staan we?

- inventarisatie met kerkeigenaren afgerond
- bouwkundige scans afgerond
- kansen onderzocht met gemeentelijke raakvlakken
- nu: terugkoppeling kerkeigenaren
- opstellen Kerkenvisie in Q1 2023

Toekomstperspectief

12

Urgentie tot actie

Nr.	Kerk	Plaats	Funct.	Monu.	Urgentie
1	Vm. Gereformeerde Kerk	Colijnsplaat			
2	Vm. Gereformeerde Gemeente	Colijnsplaat			
4	Vm. Oud Gereformeerde Gemeente	Colijnsplaat			
5	Vm. Gereformeerde Kerk	Geersdijk			
6	Vm. Hervormde Kerk	Geersdijk			
7	Vm. Gereformeerde Kerk	Geersdijk			
8	Vm. Oud Gereformeerde Gemeente	Kamperland			
10	Dorpskerk	Kamperland			
12	Katse Kerk	Kats			
14	Nicolaaskerk	Kortgene			
15	Vm. Gereformeerde Kerk	Wissenkerke			
3	Dorpskerk	Colijnsplaat			
9	Gereformeerde Gemeente	Kamperland			
11	De Ark	Kamperland			
13	Gereformeerde Gemeente	Kortgene			
16	Opstandingskerk	Wissenkerke			

- Acute bedreiging
- Bedreiging op termijn
- Stabiel, geen bedreiging
- Mogelijk toekomstig Gemeentelijk monument?

Sterkte-zwakte analyse

Gemeente Noord-Beveland

Sterktes:

- Politiek draagvlak voor erfgoedbeleid aanwezig.
- Toerisme factor van belang (>1,6 miljoen overnachtingen).
- Beperkt gemeentelijk vastgoedbezit > overzichtelijk > analyse eenvoudig te maken.
- Communicatie gemeente en kerkgemeenschappen goed ontwikkeld.
- Voorzieningenniveau meeste dorpen relatief hoog.
- De gemeente voelt zich medeverantwoordelijk voor instandhouding monumentale kerkgebouwen. Multifunctioneel gebruik wordt gestimuleerd (in afstemming met dorpshuizen e.d.).
- De gemeente heeft aandacht voor verduurzaming en daarvoor ook een ambtenaar aangesteld

Sterkte-zwakte analyse

Gemeente Noord-Beveland

Zwaktes:

- De gemeente heeft geen vastgesteld erfgoedbeleid
- Uitbreiding van toerisme ligt politiek-bestuurlijk gevoelig.
- Er is nog geen gemeentelijke monumentenlijst
- Verduurzaming kerkgebouwen heeft onvoldoende aandacht door de ingewikkelde opgave

Workshop beleidsmedewerkers

- Beperkte rol gemeente Noord-Beveland
- Probleemgevallen worden erkend
- Dorpshuis Kats moet vernieuwd worden > kans voor de kerk?
- Toekomstige bestemmingen:
 - Ouderenhuisvesting
 - Toeristische bestemmingen

Sterkte-zwakte analyse

Kerkgebouwen Noord-Beveland

Sterktes:

- De kerkgebouwen bevinden zich merendeels in goede tot zeer goede bouwkundige staat
- Voor rijksmonumenten wordt in bijna alle gevallen gebruik gemaakt van de subsidieregeling van het rijk (Sim).
- Kerkgebouwen hebben potentie de leefbaarheid in kernen te vergroten.
- De meeste kerkgebouwen zijn in principe beschikbaar voor multifunctioneel medegebruik.

Zwaktes:

- Professioneel beheer van monumentale kerkgebouwen niet of nauwelijks aanwezig.
- Eigen aandeel van 40% steeds lastiger op te brengen voor krimpende gemeenschappen en door strikte scheiding tussen middelen voor diaconie en kerkvoogdij.

Vraag: Klopt de sterkte-zwakte analyse van de gemeente Noord-Beveland en van de kerkgebouwen?

Invloed vanuit gemeente Noord-Beveland

- inspireren en regisseren
- gesubsidieerde maatschappelijke functies in kerken onder brengen
- aanwijzen als monument: sloopbescherming en vergunningsplicht
- vasthouden aan de maatschappelijke bestemming in bestemmingplan

Kansen voor kerken

Transformatieladder

1	Religieus gebruik als hoofdfunctie (inclusief eventueel nevengebruik)	1. Religieus
2	Meervoudig gebruik (inclusief kerkelijk gebruik)	2. Meervoudig
3	Publiek gebruik (maatschappelijk - cultureel)	3. Publiek
4	Privaat gebruik	4. Privaat
5	Tijdelijk gebruik	5. Tijdelijk
6	Leegstaand Sloop Herontwikkeling	6. Geen

Dorpshuis in Westdorpe

Markthal Sas van Gent

MARKT.4

Kapsalon Purity Kamperland

De Kleine Toren Van Baarland

*Vraag: wat zou de gemeente
Noord-Beveland in het
kerkenvisietraject voor het
vervolg kunnen betekenen?*

En eventueel de provincie Zeeland?

Vraag: welke andere partijen zou u willen betrekken bij het vervolg op het kerkenvisietraject?

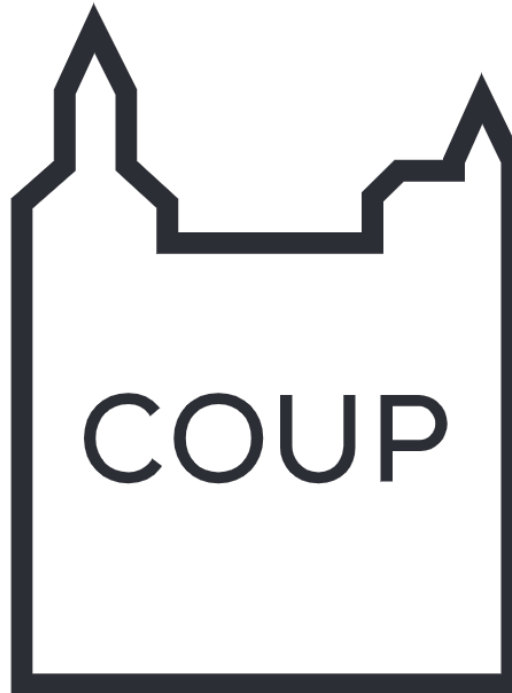
Belangrijkste aanbevelingen

1. Organiseer structureel overleg met bedreigde kerken
2. Onderzoek haalbaarheidsplannen met rijkssubsidieregeling
3. Instellen gemeentelijk erfgoedbeleid met gemeentelijke monumentenlijst
4. Betrek eigenaren, dorpsraden en inwoners bij onderzoek
5. Stel een contactambtenaar of (erfgoed)coördinator aan

Vervolg

1. Rondsturen conceptversie met verzoek om reactie voor 1-1-2023
2. Verwerken reacties in definitieve versie
3. Afronding en oplevering kerkenvisie eind januari 2023

Jan van de Voorde

Erfgoed Zeeland

j.vande.voorde@erfgoedzeeland.nl

Miranda van Hoorn – De Lange

Gemeente Noord-Beveland

m.van.hoorn@noord-beveland.nl

Marjolein Dik

Erfgoed Zeeland:

mfg.dik@erfgoedzeeland.nl